

Assunt nobis ueneranda festa triunda que beata mater
pande fides et animo te accipientes si vobis deus vult contra celebramus

Quid facit i claustris tota quinquagesima

De humani generis

A voce humani generis culpa ibi absconditur

mulier ut pinnam morte asseruit

et dula sui unofu et ad mortem peruenit

ad humani generis conuersionem

et tu si potes mortis exemplum facere

et tu si potes mortis exemplum facere

Ad te testis diuine misericordie beata MARIA

tristis susceptoris sui tangit uestigia ac piana sua dereliquit cinera hinc post assistebat uerbum quod

audiebat uerbum ad heretum quoniam querelae inuentionem propperit quem mortuum quod

facit Quid facit i claustris tota quinquagesima quod addita plantis

plum plantis facia quod hic ego claustris

corp^suū. ne uictor alioꝝ. malis uinceret^r. Disponens igit^r duriori se uite leg^e
constringere. cum om̃s infatigabilem adolescentis mirarentur instantia
Sc̃m̃ tolerant^r ferebat labore. q̃a uoluntarie seruic̃is longū indi opere stu
c̃suetudine innaturā uertebat. In edis aut^m et uigiliis. intantū paciens
erat. ut incredulitatē mirib. uinceret. p̃. noctabat in oratione sepi^ssi
gebat semel indie p̃solis o^ccasū. non nūquā biduū triduūq. p̃manens.
quarta demū die reficiebat^r. Sumebat uero panē et salē. potumq. aqu
ppariū. Decarnib. enī et uino. reticere melius puto. quā quicq. loqui.
quando nec apud plurimos quidē monachos. istiusmodi aliqd reperu
Queti aut^m mēbra concedens. iunco contexto et cilicio utebat^r. Aliquo die
etiā sup̃nuda humū iacebat. in quenta penit^r repudiāns. ^{Dicebat} Cū dicere m
h̃m̃e posse utentū et p̃cipue iuuenū corpora roborari. nisi olei eēt le
tate mollita. oportere e contrario asperos labores carni imperari. sc̃dm̃
ap̃li p̃ceptū dicentis. Quando infirmor. tunc fortior sū. Asserebatq. a^zz
sensū sic posse reuiuiscere. si corporis fuissent impet^r fatigati. Unde. nec te
porū longitudinē. nec laborū merita pensabat. s̃ amore spontaneo et fa
mulatu. semp̃ tāquā in principis constitut^r. ad p̃fectū diuini met^r desi
deriū cogitabat. Nouisq. cupiens augere p̃terna. supra memorati do
ctoris sermonū recordabat^r quia. p̃terna obliuiscens. et in sūtū con
ualescens. Memmerat quoq. helie p̃phete dicentis. Viuit dñs cui assisto
hodie ante ipsū. Et differebat cur hodie eēt appositū. quia n̄ cōp̃ulbat
helias p̃teritū tēp^r. s̃ tamquā cotidie incertamine constituit^r. talem
se p̃bere cupiebat. quātē siciebat dignū dī eē conspectib. purē corde
et paratū obedire uoluntati ei. Igit^r secū reputans oportere dī famulū ex
stituto magni helie exēplū capere. et ad illud speculū uitā suā debere cō
ponere. Ad sepulchra haur longe a uilla constituta secessit. simile se p̃
bere pignus euebat. Quare uni e cognatis mandans. ut statutis diebus
sibi alimēta deterreret. Et cū in una memoria sup̃dict^r fr̃ eū clausisset solus

Vila Puloni

Abb. 227 b

satanas partes quibique discurrens. Cur quonullo clauderis loco. aduersum te bene ui-
 uentium et disputantium non potes labefactare constantem et sententiam. Sed fortasse
 nos diligis quos cotidie conaris obtrudere. Naud credibile est te esse bonitatis
 magistrum. et fauere magis optimis quam nocere. Et quod tam caue tibi potest esse quam
 ledere. Maxime eos qui sceleribus uiriliter repugnant. secundum quod scriptum est. quia
 abominatio est pietas peccatori. Quis tam secundum ad maliciam possidet peccatum. Quis
 tam meditata implere conatur insidias. Scimus enim impurissimum cadaver. scimus
 quoniam idcirco uiuimus christiani. & contrarie nobis est secuta congressio. quia infirmi-
 tus est ad domino. Idcirco te confodis tuis iaculis. quia minatione non sequitur effectus.
 Quod si fallimur. cur cum magno terrore simulato. cur cum magnitudine corporis
 mentem adgrederis fide. si uoluntate sequitur possibilitas tantum tibi uelle suffi-
 ciat. Is enim potentie mos est non exitanea fallacie adiuncta conquirere si sua uir-
 tute implere quod cupiat. At ne dum theatriali immutatione formam dum quasi
 rudes infantiam scene interissimulatione deludere exhaustas uires mani-
 festum probasti. Nunquid uerum ille angelus contra assuros missus ad domino aut plor-
 egit societate. aut sonitum que sunt. aut plausus et non potius tacita exercens
 potestatem. et xxxv milia hostium sermone uelocius iuxta iubentis domini prostra-
 uit imperium. Vos uero cum fragiles sitis uiribus. perpetuis uos excipite interitum. Audi-
 cet aliquis. Cur ergo diabolus egrediens beati iob omnem irumam depulsi-
 domum. Cur opibus ei penitus dissipatis parietum quoque fundamenta subuertens
 unum numero se sobolis coarctauit sepulchrum. Cur ipsa ad extremum diri-
 uulneris nouitate percussit. Qui hoc opponit. audiat eductio non diabolum hoc
 potuisse si dominum a quo potestas aduersum nos dupliciter datur. et ad penam fide. Im-
 quoniam et ad gloriam superbiarum quoniam potius ex hoc animaduerat. nec contra unumquodque
 hominem diabolum quicquid. potuisse si non potestate accepisset ad domino. Nullus
 enim quod sue ditionis est ab alio deprecatur. si quod iob memorem que nec expectum
 potuit uincere. nec contra uim quod de ei et contra oues. nec contra suam in euan-
 gelio sine concessa domino. proprium robur exercuit. sicut scriptum est.

200 24. 10. 1947

Athanasius / Vagnus
Vita Antoni

loqui quicquā pacificū. donec Zelus eorum qui nulla germani obsequen-
tis atque subiecti sustinuit blandimenta. mortē ei cupiens. uix posse
uenditionis frāne crimine saciari. Cunctis igitur utis primosiorē. nā
atque adpurgandū difficultiorē rē constat mundiciā. Iuc ipsis reme-
diis quibus reliquā extinguunt accendit. Nam uerbis gratia quidānum
sibi illatū dola. largitis compensatione curatur. Qui de illata
indignat inuirta. humillimis factione placat. Quid illi facies.
qui hoc ipso magis quā te humiliorē ac benigniorē sentit offen-
ditur. Inem nō adiracundiā cupiditas quae p̄mo delinit.
in inuirta lesio. Aut amor ulionis accendit. quae officiorum
vincitur blandimentis. sed successus tantū aliene prosperitatis
irritat. Quis autē est qui se in satis faciat uindicta abonis
corruere. Aut aspersis alienari. Aut calamitate aliqua opte-
rimolui. Quia p̄p̄ ne tantū quicquid in nobis uindicta ē. & quasi
uitali uegetatione scilicet spiritus animatur. uno tantū huius mali
morsu basiliscus interimat. diuinū cui impossibile ē nihil
uictū implorē auxiliū. Cetera autē uenena serpentū.
idē carnalia peccata. t̄ uirtutē quibus. ut cito uimoluit. ita facile
expurgat. humana fragilitas. habet aliqua uulnera suorum
incarne uestigia. quibus. quamuis terrenū corp̄ primosissime
contumescat. tantū serpyrae remedium. aut illā salutarū
uerborum medelam. Aliquis permissim carminū diuinorum
incantator adnouerit. ad p̄petuā anime mortē p̄ntes
uirulenta nō puenit. Inuidie autē quasi aregulo serpente
effusū uirus. uitā ipsam religionis ac fidei. priusquā uibi
incorpore sentiat excludit. Non enī aduersus hominem. nō
si plane aduersus dñm blasphemus extollit. quā nihil infrare
aliud. nisi bonū meriti carpens. nō hominis culpā. sed tantum

49, 1124

tam obsequere reseruantis que & sexu & etate infirmior uidebat. Rursus
 eodem ingressus cu audisset diuinu in euangelio docentem noluit cogitare de
 reliqua qq. poruone pauperib. distribuit. Neq. se uersari passus e
 si sorore fidelib. ac notis uirginib. commendata ut & eam nutrire
 ipse ia omib. secti uinculis liberat. aspexit atq. arduu arripuit istu
 Nec du aut ta crebra erant i egypto monasteria neq. omino qsq. a
 solitudine nouerat. si qcuq. uixi seruitute sibi uia pdesse cupie
 huius pcul asua uillula istituerebat. Vbi antonius omib. suis uenditis
 VI r. q. distributis secur. separat. instituerebat. Erat igit. uagello ui
 senex qda. uita solitaria apma sectu. etate. Hunc eu uidisset. am
 emulat. e ad bonu. & pmo qde incipiens etia ipse i locis paulu
 remotiorib. uilla manebat. exinde aut si que i hoc studio ^{uigil} cope
 pcedens querebat. & ut apis prudentissim abiens audiret. nec ad
 taculu suu ante remeabat nisi pus ej que cupiebat frueret. aspi
 VII & sic tagna munere mellis accepto abibat ad sua. Tali qde institui
 cu pdes singulos ita animu roboraret ut nec opu paxia nec suox
 missa affiniu. ome etia desideriu & sollicitudine erga id qd ceperat
 ceret. operabat. manib. suis. sciens scriptu ee. qn operat. nec man
 Mercede sine operis sui pmo panis excepto egemq. largiebat. oral
 sepe. qppe qz didicerat qd oporteret sine cessatione dnm roga
 A. uditioni etia scripturay ita studiu comendabat. ut nihil ex ej
 liberet. si uniusa dmi pcepta custodiens. memoria p libris hab
 VIII ^{namq.} sic sua uita instituens. ab uniuersis fr. b. puro diligebat. affectu. & c
 ad quos. de. discendi studio pgebat. obediens. pphas singulox gras
 riebatur. hui commenda. iocunditate illius sectabat. istius lenitat
 illius uigilias. alterius legendi emulabat. industria. istu ieiunan
 illu hui qescentem mirabat. alterius patientia. alterius mansuetu
 donec pdicabat. omiu qq. uicaria. erga se reuerens.

hpc desinit illa oratio
 an pntem qnternd et

Vita Aubrey

dedimo. criminosa. Sed quod declinare potest in utilia atque oiosa de quibus
inficium minus erit tenenda. tenendū modū in loquendo. & ab ipsis
nunquam utilibus. utrum parcedū. sicut beatus psalmista legitur
fecisse. dicit enim. Familiarissimū & filium bonū. In munditia dicit
nequande facinus. sine cōbitu maris & femine. uel propriū uel alteri
inquinari manib. Si integritas scā respond. hāc licet ait apł. qđ ergo
aut neq̃ inmundi regnū dī possidebunt. Luxuria dicit. Curte in
uoluptate tua modo indilatis cū qđ te sequat ignotus. Acceptū tempus
indulideris p̃dere n̄ debes. quia quā citius p̃transcat nescis. Si enim
miseri dī hominē in uoluptate coitus nollet in ipso humani generis
exordia. masculū & femina n̄ fecisset. Si castitas illibata respond
noli ignorare te fingas qđ p̃ hanc una recipias. sicut pie & caste uixeris
sine fine gaudebis. si uero impie & luxuriose cōtus incendit subia
cebis. Inde aut magis castus uiuere debes. unde quia citius tempus
acceptū p̃transcat ignorare dicis. qđ mercedis generis humani
ad hoc masculū & femina dñi creasse p̃fiteris. ut mutui se ap̃loib;
misceri debent omnino uerissime dicis. si quia nubendi licentia
quibda tribuit. hoc ē qui uirginitatē & castimoniam uidualē nequa
quā p̃fessisunt. quibda aut n̄ tribuit. id ē qui uirgines tētinere
ēē decreuer. fornicatio uero nulli impune cōce dī. n̄ adtendis.
An contēpnendū putas. qđ apł. lubricis dicit. Fugate fornicationē.
fr̄ qđ aut em̄ peccatū fecerit homo extra corp̄ ē. qui autem
fornicatur in corp̄ suū peccat. qđ si hoc paruipendū existimas.
auide qđ postea in sempiternū deplores & gemas. neq̃ adulteri inquit
neq̃ fornicarii neq̃ masculū cōbitores. regnū dī possidebunt.
o quā p̃ua ē cōbitus homi quā p̃ditur uita futurū. qđ rogo emoli
m̄tū affert corpori. qđ ue tribuit lucrū. quā carissima ducit ad
uitam. Spiritualis fornicatio dicit. Nūqđ dāmandū aliquid hui

simū fundamentū. annis penit' exultat institutis; Vnde n̄ mixt ē.
nec ad illos sublimitatē nos posse c̄scendere. qui n̄ dico usq.
ad senectā sub cenobii p̄manere n̄ possum' disciplina. sed uix
bienio subiectionis iugū sustinere contenti.

A d̄p̄sumptionē noxię libertatis p̄tū euolamus. Cum tam̄ ipso
illo paruo tempore. n̄ secūdm̄ illā distractionis regulā. sed p̄
nr̄i arbitrii libertate ut cumq. senioris subicim' imperio.
ut n̄ patientie fructum edissere. t̄ ediscere. sed temp' adipis
cende licentię expectare uideamur;

Hunc igit' senem cum in abbatib' pauli cenobio uidissem'. etatē
primum & grām uiri qua erat p̄ditus admirati. dimisso
interram uultu p̄cari cepim'. ut nob' pandere dignaretur.
quā ob causam relictā heremi libertate. & illa p̄fessione
sublimi. qua eū p̄ceteris eiusdē uite uiris fama celebrauerat
cenobii iugū subire maluisse; Ille uelut in parem se ana
choreticę disciplinę. & sublimitate tantę p̄fectionis indignū.
ad uiorū scolas reuertisse dicebat. si tam̄ t̄ ipsorū instituta
secūdm̄ p̄fessionis meritū possē implere; Cui' responsionis
humilitatē. cum refragatio nr̄e dēp̄cationis excluderet.
ad extremū ita exorsus ē;

A nachoreticā disciplinā quam me deseruisse miramini. n̄ solū
respuo nec refuto. s̄ tota potius ueneratione cōplector. atq.
suscipio. in qua p' xxx. annos quos in cenobii congregatione
transegerā. ita alios. x. expleſſe me gaudeo. ut unū illos
q̄ eam t̄ mediocrit̄ appetebam. n̄ usq. quaq. segnitie denotarer.
Sed q̄ degustata ē puritas. sollicitudine unctū carnalium reſſ

Coll. $\overline{X1^X}$
c. 2^{-3}

49,1128

49,1128

cedat. sine etiā iracundie & furoris. atq; tristitie & ceterarūq; omnium passionū faciat
ēē mancipia. Nā cū nob̄ escapotius t̄min' t̄tardius t̄neglegentius ministrat. sin-
gule dominatione deprimum' consequens ē. ut etiā iracundie stimulis incitem'.
Et rursus uoluptuosiss̄ saporib; de mulcери absq; filargirie peste non possum'.
pecuniis sup̄fluos apparat'. magnis luxuria gaudet inpendus. Filargiria u.
cenodoxia atq; supbia. et omnium multitudo uitioꝝ indiuidua societate
iunguntur. atq; ita unū qd̄q; uitii ^{re} iungere in nob̄ t̄solū ceperit. etiā cete-
ris suggerit incrementa.

III.

erman'. Dispensatione dī credim' hanc questionē immediū fuisse plātā. ut
illud qd̄ uerecundia interrogandi fidutiā cohibente nūq; potuim' edoceri.
nunc oportunitate collationis causęq; ipsius ordine puocati. sciscitari fidu-
cialit̄ audeam'. Sugit' eo tēp'r quo accedi oportet ad sacrosā mysteria
senserim' nos somni illusionē pollutos. p̄sumda ē auuitanda illa salutaris
ēscē sacrosā p̄ceptio.

V.

Testimoniac

theonas. Omīquidē industria quantū in nob̄ studere debem'. ut immaculatā
puritatē illo t̄maxime tēpore teneam'. quo uenerandis assistere optamus
altaribus. et uigilantissima circūspectiōe p̄cauendū ē ne carnis integri-
tas p̄cedente tēp'r custodiri. meā p̄cipue in qua nos ad cōmunionē salutaris
coniūni p̄param'. nocte fraudet'. Verū si hostis ille nequissim' ut nobis
celestis remediū subtrahat medicinā. custodiā sopitę m̄tis illuserit. ita dū
taxat. ut nullo rēphensibili int̄ueniente pruritu. nullo oblectationis ē-
taminet' assensu. s̄ egestionē aut naturali necessitate p̄fusa. aut certe in
pugnatione diaboli absq; sensu uoluptatis elicitā. ad impediū nūc sc̄ificati-
onis obtenderit. possum' idēbē ad grām salutaris sibi c̄fident' accedere. Sin
ū nō uitio hec fuerit egestas c̄cretio. cūeientes c̄scientiā nrām. illud aposto-
licū formidem'. Qui manducauerit panē et biberit calicē dñi indigne.
reuserit corporis et sanguinis dñi. P̄bet autē primū se ipse homo. et sic
manducet de pane illo et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit. audi

Grill xxii

c. 3-5

49, 1221-1222

Quarta atq. uicesima ista collatio abbatis abrahā xpō fauente pendit. omnium
seniorū traditiones atq. instituta cōcludens. q̄ ur̄is orationib. consum
mata. illoꝝ xc. iiii. seniorū. q̄ in scā apocalipsi coronas suas agno offerre
dicunt. numero mystice cōgruente. cunctarū p̄missionū nr̄arū debiti nos
credim̄ liberandos. Si q̄ p̄inde gl̄a hī xc. iiii. seniorū nr̄i. ob institutionē
sue meriti fuerint coronati. illi q̄ p̄salute mundi immolat̄ ē agno
subiecti s̄t capitib. oblaturi. Ipse enī & illis tā eximii sensu. & nob
qualēcūq. sermonē. q̄ tanta p̄funditas p̄meret. p̄pt̄ honore nominis
sui donare dignatus ē. & necesse ē ut ad auertere honoꝝ om̄ium.
muneris sui merita referant. cui hoc ipso habet̄ amplius. q̄ magis
solut̄. Igit̄ adhuc abrahā impugnationē cogitationū nr̄arū anxie
fessione detulim̄. quā ad rep̄cū dāsumitā nr̄am atq. ad reuiscendos
parentes condianis animis p̄lib. urgebam̄. Hinc & tū nob̄ maxime desideriq.
nascebat̄ occasio. qd̄ tanta religione atq. pietate parentes nr̄os p̄ditos. reuer
dabam̄. ut eis nequa. nr̄m p̄positū p̄ponerem̄. Hoc uigil̄ n̄re uol
ueret. qd̄ p̄fectū magis ex illorū. cōn̄ assiduitate capturi. nulla. q. nos
corporaliū rege sollicitudine. nullis p̄spiciendi uict̄ distentionib. occu
pandos. illis affati om̄em cū gaudio p̄bitionē nr̄e necessitatis explem̄.
nsup etiā spe ^{etiam} manuū gaudiorū. animū pascēbam̄. credentes fructum
nos maximū p̄cepturos de cōuersatione multorū. q̄ tū nr̄o ec̄m̄ aduā
salutis exemplo. ac monitis dirigendi. Pū p̄terea ipsorū locoꝝ sitis.
in q̄b. etia maiorib. nr̄is. ~~aut~~ possessio. ipsaq. amēntas iucunda regi
onū ante oculos pingebat̄. quā gr̄ate & cōgruē solitudinis sp̄mis
tendere. ita ut n̄ solū delectari monachū possint secreta ^{filiorū} suarū. sed
etiā maxima uict̄ p̄bere cōpendia. Quē om̄ia cū p̄dicto senū sectin
fide cōscientie nr̄e simplicit̄ paraderem̄. nec iā impugnationū uim

Coll. xxiv c. 1

49, 1279/80

tollerare nos posse. nisi nob. ipsius medicina di. grā subuenissa. p. fusis la-
crimis testarem. tacet ille diuq. cunctat. atq. ad extremū grauit ingemisce

Et idcirco q. de interioris hominis puritate pingue sollicitudinē
gerit. expectanda sunt loca que mē e. nulla ad culture distortionē ubatissue
fecunditate sollicitent. nec de cellule fixa atq. immobili statione perturbem.
atq. ad aliq. subdiale op. p. dūre cōpellam. et ita ut in aptū effusis cogita-
tionib. omēm mētis directionē ac subtilissimū certe illius destinationis
intentū p. diuersa disp. gat. que anemone p. fus. quis sollicito ac uigi-
lanti. t. cauere potuer. t. uidere. nisi q. corp. atq. animū suū uigū
intra parietū septa concluderet. ut ita quis. t. ut piscator egregis
uictū aptica arte p. spiciens. in tranquillissimi cordis sui p. fundo
agmina cogitationū natantia. intem. atq. immobilis capta. &
tamq. dep. mēnti scopulo. curiose p. funda p. spectatione quas
ad se hamo adtrahere debeat saluari. quas ū tamq. malos. ac noxios
p. sces. neglegat ac refutet. sagaci discretionē diiudicet. m.

Nec mirx. si in cella q. residens q. si intra aratissimū claustrū cogitationib.
ēgregas anxietatū multitudine suffocet. que de carcerib. habitaculi
cū homine p. rūpentes. cū uo. tut. eq. infrenes in diuersa puolunt.
si cū ad p. sens. desus t. ut stabulis euagent. capū statū aliq. t. breue
ac triste solatiū. Eū ū corpore ad cellā p. pria remeante rursus
q. si ad sedē suā cuncta cogitationū cāua recurreret. grauiores
excitat stimulos. ipsa inueterate licentie cōsuetudo. hi g. q. necdū
possi. t. nōt. uoluntatū suarū uisitationib. reluctari. cū accidia
pect. i. solitū uehementius impugnant. intra cellā fuerint. anxiati. si
p. grediendi sēp. lib. tatē sibi remissa distractionis lege cēcesserint.
acriore aduersū se pestē. hoc ut putant remedio suscitab. sic geli-
dissime aque hāstu. in uānape febriū q. dā restringere posse se
credunt. cū inq. accendi ex hoc igne illū constet. potius q. sedari.

XXIV
C. 3-4

49, 1288A

Emissis inuacite ^{grā} xpi decē collationibus patrū. quę exi-
gentibus beatissimis epīs. elladio. ac leongo. ut cumq. di-
geste sunt. septem alias beato epō honorato scō ^{p. q.} famulati
eucherio dedicaui. ^{to} de cūnunc uobis scī frī. iouianē
minerui. leonti. et theodose. credidi deputandas. Posteriorib;
siquidem ur̄m illā coenobiorū scām atq. egregiā disciplinā in
punctis gallicanis. antiquarū uirtutū districtione fundam.
caeterorū uero non solū coenobialē p̄fessionē apprime monachalē
capere. uerū etiā anachoreticā scām sublimitatē ur̄is institutionib;
puocastis. Et nāq. colationes iste summarū patrū disputatione con-
textę sunt. cūta in omnibus temperat. ut itē p̄p̄ssioni. quā non
solū occidentales regiones. uerū etiā insulas. maximē s. si. ceteris fe-
cistis florere congruant. Idē. ut non solū hi. quī cūm in congre-
gationis laudabili subiectione p̄uocant. sed et illi. quī hanc
longe a ur̄is coenobiis secedentes. anachoreticā secreti gerunt
disciplinā. p̄ conditione locorū ac r̄a r̄ssu modica p̄uocant. instrui
antur. Quib; hoc p̄cipuū contrahit p̄cedens ur̄ labor. in industria
in paratā atq. in dē ceteris de p̄hens. facili p̄cepta sc̄uorū
atq. instituta si sc̄uorū. p̄cipis in cellulis suis auereri. conla-
num cū p̄s consultationē uoluerint. recipien. et ceteris. quā
modo cū eis interrogant. aut responsib; consequentes. non p̄-
ad adueniētiū uel arduū. s. et incognitū. ferre in hac regione
appetant uia. sed sine periculo sane etiā illic ubi iam. ^{ine} illi
colles et innumera p̄cedentiū exempla non detur. anachoreticā
sc̄uorū disciplinā. illorū p̄cipuū p̄cepta capere. contineant. quā in omni
te antiqua. ut hō. et longe experientie instructa. p̄cipuū.

fre. 1^v